

SPERANȚA DOINA CĂTANĂ

*Cartea cărților
Bibliei*

Poezii

CASACĂRȚII
Oradea 2021

DALIA
Timișoara

ARGUMENT

Angajamentul făcut cu mine însămi la începutul anului 2020 m-a obligat să mă antrenez săptămânal la un proces de creație literară pe care nu mi-l imaginasem până în acest moment. Editând „Buletinul Duminical” al bisericii noastre, propuneam o manieră de citire a Bibliei într-un an de zile, fiecărei săptămâni revenindu-i una sau mai multe cărți biblice sau două săptămâni pentru câte o carte de dimensiuni mai mari, fiecărei zile revenindu-i câte 3 sau 4 capitole. Cei care își pregăteau predicile în duminicile respective țineau cont de aceste programări preluând câte o temă din citirea pe care o aveam de parcurs săptămâna următoare. În ultimii doi ani, prezentasem, în „Buletinul Duminical”, cărțile biblice în schițe care au expus pe scurt fiecare din cărțile propuse pentru citire. Astfel, fiecare cititor avea o clară imagine de ansamblu asupra cărții, cu autorul, data și scopul scrierii respective, cu tema centrală și cadrul istoric, cu personaje și cuvinte sau versete cheie. Faptul că predasem la Liceul Teologic disciplinele Vechiul și Noul Testament, precum și Istoria creștinismului m-a ajutat pe mine însămi să îmi conturez o imagine de ansamblu asupra prezentării fiecărei cărți biblice. Iar Biblia Thompson m-a ajutat foarte mult în aceste prezentări.

În anul 2020, m-am gândit că ar fi bine-venită o schimbare de stil și că nu ar fi rău să prezint în versuri fiecare dintre cărțile Bibliei. A urmat o experiență interesantă, când la sfârșitul fiecărei săptămâni trebuia să am o nouă poezie pentru buletinul duminical care propunea tema săptămânii următoare. Cititorii se întâlneau cu subiectele cunoscute deja din anii anteriori într-o manieră diferită, care se obliga să respecte același tipar referitor la autor, la temă și

personaje, la cadrul istoric și, uneori, și la concluzii care ar explica utilitatea studierii acestor cărți vechi.

La finele anului, soțul meu a avut ideea de a aduna toate poeziile într-un volum nou de versuri. Adunându-le, am realizat că am mai multe poezii decât cărțile biblice propriu-zise (poeziile cărților biblice au cumulat uneori două sau mai multe cărți ale aceluiași autor: „Împărați”, „Epistolele lui Petru” sau „Epistolele lui Ioan”), pentru că am scris și despre Biblie și structura ei. Apoi am realizat că am și poezii inspirate din diferite momente ale ultimilor ani, care au avut ca inspirație câte un verset biblic și am realizat că Biblia este aplicată în viața noastră de zi cu zi. Așa a luat naștere o altă categorie de poezii, tot de inspirație biblică, valabilă în viața de toate zilele. Tot în 2020, am întâmpinat fiecare aniversare a copiilor mei cu câte o urare în versuri, evident bazată pe Cuvântul Scris. Astfel am reușit să repartizez poeziile în patru capitole, pe care le-am intitulat cărți, pentru că și tematica prezentului volum este „Cartea”. Ca să fie o prezentare mai clară, am făcut anumite precizări la subsolul paginii, mai ales în Cartea I, care prezintă structura Bibliei.

Sper din toată inima ca prezentările versificate să-i ofere cititorului o imagine literară plăcută și suficient de atractivă, în același timp, hrănitoare pentru suflet.

prof. Speranța Doina Cătană

CARTEA I

DESPRE CĂRȚILE BIBLIEI

*Toată Scriptura este insuflată de Dumnezeu și de folos
ca să învețe, să mustre, să îndrepte, să dea înțelepciune în
neprihănire, pentru ca omul lui Dumnezeu să fie desăvârșit
și cu totul destoinic pentru orice lucrare bună.*

2 Timotei 3:16

VECHIUL TESTAMENT

Pentateuhul (Legea lui Moise)

Cărțile istorice

Cărțile poetice și de înțelepciune

Cărțile profetice

NOUL TESTAMENT

Cărți istorice (Evangheliile, Faptele apostolilor)

Epistolele pauline și generale

Cartea profetică – Apocalipsa

BIBLIA*

Biblia, scriere sacră, matcă sfântă-n creștinism,
Direcționează sensul omenirii spre Hristos
Cititorul își încarcă sufletu-ntr-un simbolism
Pe care pecetea minții se desferecă frumos

Biblia sau *Sfânta Carte* assemblează în index
Un *Biblos* pentru-omenire, inspirat prin Duhul Sfânt,
Manuscrisele păstrate-n pergamente și-n codex
Au acoperit cu vestea Mântuirii-întreg pământ

Cărți de *Lege* și *istorii*, *poezie* și *profeți*
De la Moise pân la Ezra, adunate-n *Testament*,
Treizeci nouă ferecate cu-ale *Vechiului* peceți,
După Hristos, douăș-șapte-s adunate-n document

Șaizecișase cărți, creștinii le-au inclus într-un Canon
Autori din multe locuri, poate patruzeci la număr,
Un mileniu jumătate au scris un foileton,
În atâtea circumstanțe că mi-e greu să le enumăr

Împărați, cum ar fi David, miniștri, ca Daniel
Luca și-alți oameni cu carte sau simpli meșteșugari,
Teologi, Ezra sau Pavel, proroci, Amos, Ezechiel
Muzicieni, Asaf sau Core au scris cărți mai mici, mai mari

Tradusă din aramaică sau ebraică,-ntâi la greci,
Ca să fie cunoscută de popoare pe pământ,
Biblia a-mbrăcat forma limbii celor șaptezeci
De-nvățați. *Septuaginta* răspândea Cuvântul Sfânt

---

* BIBLIA conține 66 de cărți cuprinse în două mari părți: VECHIUL TESTAMENT și NOUL TESTAMENT. Totalitatea cărților biblice acceptate în decursul veacurilor poartă denumirea de Canon, care înseamnă „regulă” sau „măsură” și le deosebește de Scrierile Apocrife sau secundare. Cărțile Bibliei au fost scrise de circa 40 de autori diferiți într-o perioadă de timp de aproape 1500 de ani.

Iar când, latina *Vulgata*, prin Conciliul de la Trent
A cuprins vechile scrieri și istoricele noi
S-au cunoscut în imperiu Vechi și Noul Testament
Oferind spre lume taina de-nceput și de Apoi

Toată Biblia vorbește de Cuvântul întrupat
De Hristos Isus, Mesia, căci Fiul lui Dumnezeu
Veni să salveze lumea ce căzuse în păcat
Răscumpărând omenirea cum a scris Cuvântul Său

2 ianuarie 2021

VECHIUL TESTAMENT*

Vechiul Testament sau Vechiul Legământ
Ne vorbește despre planul mântuirii
Omenirea află din Cuvântul Sfânt
Cum a luat ființă omul pe pământ,
Și trăiește-n spectrul urii și iubirii

Căci la primul om și prima femeie
Șarpele, vicleanul, a-nfrânt vigilența,
În parcul edenic scăpărând scânteie
De neascultare și-a-ndoielii cheie
Sau ispita de a proba imprudența

În grădina verde-n crengi de paradis,
Când Adam primi blestemul neascultării,
Dumnezeu rosti un legământ promis
Ca să scape omul de-al morții abis
Dăruindu-Și Fiul în planul Salvării!

Istoria crește-n neamul omenesc,
Vina neascultării calcă generații.
Conștiința-ncarcă păcat strămoșesc.
Ura, lăcomia, invidia cresc
Să dărâme ale fraților relații.

Dumnezeu a scris tablele de *Lege*
Moise le coboară și le-aduce-n lume
Spre fiii robiei să poată-nțelege
Sensul ascultării, dacă-o vor alege,
Căci faptele lumii s-au prins în volume

---

* VECHIUL TESTAMENT include 39 de cărți, scrise înainte de Hristos. Conținutul acestor scrieri permite o clasificare a lor în Cărți istorice, Cărți didactice și Cărți profetice. Cărțile istorice cuprind și Legea scrisă în cărțile lui Moise și alte scrieri istorice, cărțile didactice se mai numesc și cărți de înțelepciune sau poetice, iar cărțile profetice reprezintă mesajul direct al lui Dumnezeu către poporul ales. Colectarea și sortarea scrierilor Vechiului Testament a durat secole și a fost încheiată de Ezra.

Consemnând *istorii* despre Legământ
Au curs șiruri scrise de evenimente,
Și *înțelepciunea* s-a găsit în cânt,
Iar *profeții* vremii, prin Duhul cel Sfânt
Au trimis mesajul scris în pergamente

4 ianuarie 2021

PENTATEUHUL*

Cinci suluri de învățături,
Cinci cărți de taine despre viață
Sunt *Tora* sau *Pentateuh*,
Legea lui Moise ne învață:

Geneza cu-nceput de lume,
Exodul cu eliberare,
Leviticul, legi și închinare
Numeri, cu rătăcirii postume,
Iar *Deuteronom* anume
Cuprinde Legea-n adorare

17 februarie 2020

---

* PENTATEUHUL conține cinci cărți scrise de Moise: Geneza, Exodul, Leviticul, Numeri, Deuteronomul. Colecția celor cinci cărți mai poartă numele de THORA sau LEGEA. Aceste scrieri ale lui Moise au fost păstrate ca un tezaur, în chivot (Deut. 31:24–26). În limba greacă se folosește termenul „Pentateukos”, semnificând „Cartea din cinci părți”.

CĂRȚILE ISTORICE*

De la Iosua la Estera douăsprezece cărți s-au scris,
Când națiunea lui Israel se apăra ca un popor
Ales de Dumnezeu-Yehova, în Țara care le-a promis
Că o vor stăpâni în lume, fiind deasupra tuturor

În cartea *Iosua* se scrie despre-ocuparea Canaan
Ce-a devenit Țara Promisă lui Israel de Dumnezeu,
Iar mai apoi, *Judecătorii* conduc poporul an de an,
Trei secole așa cum Domnul le rânduia pe-al lor traseu

Răscumpărarea omenirii-i prefigurată-n cartea *Rut*
Evrei și ne-evrei se-mbină genealogic rămuroș,
Rut și Boaz preced pe David pregătind un nou început
Căci Betleemul din Iudeea îl va da lumii pe Hristos

Iar *Samuel* și *Împărații* ne-nfățișează rânduiala
Pe care oamenii-au ales-o să fie-n rând cu ceilalți,
Însă doar Saul, apoi David și Solomon au avut țara
Întreagă, iar moștenitorii-au fost în două, dezbinați

Gloria-mpărăției care a fost sub Solomon s-a stins.
Loialitatea-n Legământul lui Dumnezeu fusese-un har!
Apostazia, lepădarea de legământ pe mulți i-a-nvins
Și au sfârșit fără-nsoțirea puterii sfinte la altar

Domnu-a părăsit Țara Sfântă că la alți idoli s-a închinat,
Israel s-a pierdut în lupte și-n siriene asupriri
Apoi asirienii-n forță pe continent au dominat
Israelul și Iuda care s-au destrămat sub cotropiri

---

* Cărțile istorice sunt cele 12 scrieri care conțin relatări ale formării națiunii ebraice, ale dezvoltării ei, ale dezmembrării regatului, ale primei diaspore experimentate de evrei în perioada robiei asiro-babiloniene, medo-persane, grecești, romane și ale reunirii națiunii iudaice în Iudeea, cu capitala la Ierusalim. Aceste cărți sunt: Iosua, Judecători, Rut, 1, 2 Samuel, 1, 2 Împărați, 1, 2 Cronici, Ezra, Neemia, Estera.

Și șaptezeci de ani robia din Babilon a frânt iudei,
Dar Dumnezeu își împlinește Cuvântul dat în Legământ!
Prin Cir și-apoi prin Artaxerse, trimite-n pace pe evrei
Să ia din nou Ierusalimul promis ca teritoriu sfânt

Când Zorobabel și-apoi *Ezra* și *Neemia* au adus
Iudeii din captivitate, să fie iarăși un popor,
În Iuda-ncep să rezidească Ierusalimul cel distrus
Căci Dumnezeul Sfânt veghează la împlinirea tuturor

Așadar, cărturarul *Ezra* notează-n *Cronici* tot ce-a fost
Istorie a lui Israel, din cele mai vechi pribegii
Iar împărăteasa *Estera* risca-al credincioșiei cost
Știind că Domnul își respectă un legământ pentru vecii.

3 ianuarie 2021